

C3. Vildväxande produktion

Generell information

Reglerna i detta kapitel finns i nuvarande kapitel 8 Vildväxande produktion. Reglerna har skrivits om enligt KRAVs nya skrivregler, för att de ska vara enklare att förstå och använda.

De flesta reglerna innehåller inga ändringar i sak. De regler där innehållet har förändrats är markerade med (ÄNDRAD). Övriga regler har inte ändrats i sak, utan endast formulerats om enligt KRAVs nya skrivregler.

Att vissa reglerna tas bort innebär att de heller inte kommer omfattas av certifieringsorganets kontroll. Borttagna regler listas längst ner i dokumentet.

Läsanvisning:

- **Fet stil** används på **nyckelord** för att underlätta förståelsen.
- Understrukna ord har en definition som syns om du håller muspekaren över ordet.

Text markerad med grön bakgrund är en motivering till reglerna som inleder respektive avsnitt. Den texten är inte regeltext.

Text som är markerad med denna ikon och blå bakgrund är regeltext och kan klickas fram.

Text markerad med denna ikon och med grå bakgrund är information eller exempel som kan klickas fram. Den texten är inte regeltext.

Förslag på ny skrivning

KRAVs regler för vildväxande produktion är till för att främja och definiera hur vi hållbart kan använda växter och svampar som samlas in eller skördas i naturen. Målet är att ta hänsyn till markens och ekosystemets långsiktiga förmåga att producera de växter och svampar som samlas in. De som arbetar med att samla in vildväxande arter ska ha goda arbetsvillkor.

C3.1 Föroreningar, miljöhänsyn och lokalsamhälle

Området där växterna samlas in får inte ha utsatts för föroreningar eller otillåten kemisk bekämpning enligt KRAVs regler. Insamlingen ska ske på ett hållbart sätt, utan att påverka miljön, djurlivet eller människorna negativt. Du som samlar in växter ska även ta hänsyn till lokala kulturella traditioner och till de människor som bor i området.

C3.1.1 Områden där gödsel och växtskyddsmedel använts

Du får inte skörda eller samla in vilda växter, bär och svampar från ett område som har

- behandlats med **otillåtna** gödsel- och jordförbättringsmedel eller växtskyddsmedel under de senaste tre åren före skörd (**EU**)
- planterats med skogsplanter som behandlats med **kemiska** bekämpningsmedel under de senaste tre åren (**K**)

- tillförts tillåtna gödsel- och växtskyddsmedel i sådana mängder att skörden riskerar att innehålla höga halter av **oönskade ämnen**. (K)

Vid kontroll behöver du visa att insamling av vilda växter, bär och svampar inte sker i förorenade områden. Detta sker genom din utredning av godkända markområden (se C3.2.1) eller andra metoder som ditt certifieringsorgan ser är relevanta, som samtal med plockare, kontroll i fält eller analys.

Otillåtna medel

Otillåtna medel är de som inte är tillåtna enligt KRAVs regler för växtodling. Se avsnitt 4.8 för information om gödselmedel och avsnitt 4.9 för växtskyddsmedel.

Exempel – skogsaska

Ett exempel på ett tillåtet medel som kan förekomma i skogsbruket är aska. Den får dock inte spridas i sådana mängder att skörden riskerar att ta upp oönskade halter av exempelvis tungmetaller. Insamling av vildväxande produkter är endast tillåten i områden där skogsbrukaren följer Skogsstyrelsens eller motsvarande myndighets riktlinjer för återföring av aska.

C3.1.2 Områden med föroreningar

Du får inte samla in vilda växter, bär och svampar

- som på grund av **föroreningar** i området har nedsatt värde som livsmedel eller foder (EU)
- närmare än 25 meter från vägar där **trafiken** i genomsnitt överstiger 3 000 fordon per dygn räknat under ett helt år (K)
- närmare än 25 meter från andra **föroreningskällor**, till exempel industrier, soptippar, järnvägar och konventionell jordbruksmark (K)
- i områden där marken innehåller mer **cesium** än de gränsvärden som anges i tabellen nedan. (K)

<i>Produkt</i>	<i>Maximal cesiumhalt i mark</i>
Bär (utom hjortron)	60 kBq/m ²
Hjortron	40 kBq/m ²
Svamp	5 kBq/m ²

Produkter från mark med högre cesiumhalt än detta får inte KRAV-certifieras.

Vid kontroll behöver du visa att insamling inte sker i förorenade områden. Detta sker genom din utredning av godkända markområden (se C3.2.1) eller andra metoder som ditt certifieringsorgan ser är relevanta, som samtal med plockare, kontroll i fält eller analys.

Information – uppdaterade cesiumkartor: Sverige under gränsvärden för bär (förutom hjortron)

Enligt de uppdaterade kartorna från Strålsäkerhetsmyndigheten är inga markområden över 60 kBq/m² i Sverige. Det innebär att alla bär, med undantag för hjortron där gränsen är 40 kBq/m², kan plockas i hela landet ur strålsäkerhetssynpunkt.

① Hjälp – karttjänster för cesiumhalt och trafikgenomsnitt

Strålsäkerhetsmyndighetens karttjänster: [Karttjänster – Strålsäkerhetsmyndigheten](#)

Trafikverket trafikflödeskarta: [Fordonsflöden och hastigheter – Bransch](#)

C3.1.3 Hänsyn till människor och miljö

Du ska se till att ditt insamlande:

- inte påverkar miljön negativt eller hotar någon växt- eller djurarts existens **(EU)**
- inte får en påtaglig negativ inverkan på människors levnadssätt eller försörjningsmöjligheter **(K)**
- tar hänsyn till lokala traditioner och till de människor som bor i området **(K)**
- tar skälig hänsyn till markägares intressen. **(K)**

Vid kontroll ska du skriftligt beskriva för ditt certifieringsorgan hur du tänker skörda och ange hur stor skörd som är möjlig.

Rödlistade och hotade arter

Du får inte samla in växter som är rödlistade eller hotade i det land där du är verksam. Du får heller inte samla in arter som ingår i internationella bevarandeprogram eller på annat sätt omfattas av restriktioner som visar att de är olämpliga att skörda. Om arterna finns upptagna i CITES ska du följa CITES särskilda föreskrifter. **(K)**

Rödlistade arter finner du på: www.artdatabanken.se.

CITES (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna) föreskrifter finner du på www.cites.org.

C3.2 Anmälan och skörd

Området där vildväxande produkter ska skördas eller samlas in behöver godkännas av certifieringsorgan. Detta för att säkerställa att växter, bär och svamp samlas in i oförorenade områden och att det görs på ett hållbart sätt utan att miljö, djurliv eller människor påverkas negativt.

C3.2.1 Anmälan och utredning

Du ska varje år definiera ditt område för vildväxande produkter och anmäla det till ett ackrediterat certifieringsorgan.

Du ska presentera en utredning för markområdet i din anmälan som visar:

- om de krav som ställs i regelavsnittet C3.2 uppfylls eller inte **(EU)**
- en riskanalys som bedömer alla risker för föroreningar vid hantering i samband med skörd
- att riskerna för att skörden inte blir uthållig. **(K)**

Vid kontroll granskar ditt certifieringsorgan din ansökan och utredning.

När komplettering av lokal områdesinformation och markägarintyg behövs

Komplettering med lokal områdesinformation och markägarintyg behövs:

- när det inte finns någon myndighetstillsyn för de aktuella frågorna
- om markägarförhållandena i området är komplexa. **(K)**

Vildväxande produktion på ekologiskt certifierad mark

Om du plockar vildväxande arter på ekologiskt certifierad mark uppfyller du de krav som ställs i regel C3.2.1. Du behöver fortfarande uppfylla C3.2.2 samt C3.2.3.

Hjälp – ta fram underlag till din utredning

Underlaget till din utredning kan komma från myndigheter, miljöorganisationer, humanitära organisationer eller markägare.

Ditt certifieringsorgan kan ha ett särskilt datum då ansökningar behöver vara inne. Detta för att skörd av vildväxande produkter ska kunna godkännas för innevarande år.

C3.2.2 Kartor

Du ska ha kartor baserat på din utredning som visar det godkända området, med eventuellt underkända områden markerade. Kartan ska vara i skala 1:100 000 eller mer detaljerad.

Kartorna ska göras tillgängliga genom att de finns

- i varje bil som plockare använder, i lämpligt format
- utskrivna och väl synliga vid varje mottagningsplats.

(K)

Vid kontroll ska du kunna visa att kartorna finns tillgängliga.

Kartor tillgängliga digitalt

Papperskarta behöver inte finnas uppsatt om

- plockarna har informationen i navigatör, GPS eller annat digitalt sätt som är tillgängligt hela tiden
- motsvarande information finns tillgänglig på mottagningsplats.

C3.2.3 Skörd och spårbarhet

Innan du får börja skörda ska certifieringsorganet godkänna din utredning och området för vildväxande produktion. **(K)**

Du ska

- **dokumentera** när och var du plockar olika växt- och svamparter, vilka arter du plockar och vilka mängder **(EU)**
- **ge plockare information** om var och hur de får skörda vildväxande produkter för att uppfylla reglerna i avsnitt C3.1. **(K)**

Vid kontroll ska du kunna visa start för skörd samt din dokumentation om insamlade arter. Du ska redovisa den information som dina plockare har fått. De ska i sin tur kunna redogöra för hur de skördar.

Förtydligande – information till plockare

Du ska sätta upp följande skriftliga information väl synligt vid varje mottagningsplats:

- regler för KRAV-certifierad vildväxande produktion
- instruktion som beskriver hur bär, svamp eller växter ska plockas
- information om ansvar och varsamhet för god markomsorg och hänsyn mot markägare, till exempel om allemansrätten i Sverige.

Du ansvarar för att uppdragsgivare informerar plockare om ovanstående skriftligt och muntligt och att plockare har förstått informationen.

(K)

① Information – spårbarhet till var bären har plockats

Tidigare regler för spårbarhet finns i de allmänna reglerna i regel A1.4.1 Spårbarhet och massbalans.

C3.3 Socialt ansvar

Reglerna om socialt ansvar ska säkerställa goda arbetsvillkor och en trygg arbetsmiljö. De bidrar till hållbar utveckling genom att respektera mänskliga rättigheter, motverka diskriminering och exploatering samt främja hälsa och säkerhet – särskilt för säsongsanställda och gästarbetare.

C3.3.1 Arbetskraft och friplockare

KRAVs regler för vildväxande produktion ställer krav på var insamlandet av växter sker. De som samlar in ska vara anställda eller inhyrd arbetskraft.

Du ska följa de regler kring arbetsvillkor som finns i regelkapitel Y2 Tillval: Arbetsvillkor.

Du får inte anlita friplockare. Det får inte heller bemanningsföretag som du anlitar göra för din räkning. **(K)**

Vid kontroll ska du visa upp listor för inköp samt för anställda eller inhyrda plockare.

① Information – nya regler för arbetsvillkor

KRAV har infört nya regler för arbetsvillkor, i Y2 Tillval: Arbetsvillkor, som gäller för vildväxande produktion från 1 januari 2026. De regler som finns i A1.7 Socialt ansvar gäller för andra regelområden fram till 31 december 2027.

C.3.3.2 Kostnad för mat (ÄNDRAD)

Om du tillhandahåller mat som plockare får betala för ska kostnaden kunna motiveras. **(K)**

Vid kontroll ska du kunna motivera den kostnad du tar ut av plockare.

Regler som flyttar

<i>Nuvarande skrivning</i>	<i>Motivering</i>
8.4 Spårbarhet, dokumentation och socialt ansvar	
8.4.4 Lön Du ska betala kollektivavtalsenlig lön till plockare. Om du anlitar bemanningsföretag ska du se till att kollektivavtalsenlig lön utbetalas till plockare. (K)	Denna regel kommer att täckas in av regler i regelkapitlet för arbetsvillkor (Y2 Tillval: Arbetsvillkor)
8.4.5 Plockares mat och logi (delvis) Om du tillhandahåller mat eller logi för plockare för en kostnad får den inte överskrida självkostnadspris. (K)	Denna regel kommer att täckas in av regler i regelkapitlet för arbetsvillkor (Y2 Tillval: Arbetsvillkor)
8.4.6 Registrering av plockare Du ska registrera alla plockare och de ska kunna identifieras via passnummer eller id-handling. Du ska registrera var alla plockare bor. När du registrerar plockare med arbetstillstånd och visum som är anställda av ett bemanningsföretag, ska du ange bemanningsföretagets namn. Alla plockare ska bekräfta att de kommer att följa reglerna för KRAV-certifierad vildväxande produktion. (K)	Denna regel kommer att täckas in av regler i regelkapitlet för arbetsvillkor (Y2 Tillval: Arbetsvillkor)
8.4.7 Avtal med bemanningsföretag Du ska teckna avtal med alla bemanningsföretag. Bemanningsföretag ska bekräfta att de kommer att följa relevanta regler för KRAV-certifierad produktion. (K)	Denna regel kommer att täckas in av regler i regelkapitlet för arbetsvillkor (Y2 Tillval: Arbetsvillkor)
8.4.8 Information till plockarna (delvis) Du ska tillhandahålla all information, inklusive inköpslistor, på ett språk som plockarna förstår.	Denna regel kommer att täckas in av regler i regelkapitlet för arbetsvillkor (Y2 Tillval: Arbetsvillkor)
8.4.9 Redovisning av avtal och betalning Du ska redovisa följande till ditt certifieringsorgan: (K) : • Om du anlitar ett bemanningsföretag: Avtal mellan dig och bemanningsföretaget samt anställningsavtal mellan plockarna och bemanningsföretaget. • Om du själv anställer plockare: avtalet mellan dig och plockarna • Lönebetalning till plockarna • Var plockarna bor.	Denna regel kommer att täckas in av regler i regelkapitlet för arbetsvillkor (Y2 Tillval: Arbetsvillkor)

Översikt över förslagna regler och nuvarande regler

I den nya strukturen har reglerna delats in i tre områden:

- Vilka regler som gäller för insamlingsområdena (C3.1)
- Vad certifierade behöver göra inför insamling och vad som gäller vid insamling/skörd (C3.2)
- Arbetsvillkor som berör vildväxande specifikt (C3.3). De flesta reglerna finns nu Y2
Tillval: Arbetsvillkor.

	Ny regel/avsnitt	Nuvarande regel/avsnitt	Kommentar
Regel	—	8.0.1 Andra regler du ska följa 8.0.2 Omfattning av certifieringen	Reglerna utgår
Avsnitt	C.3.1 Föroreningar, miljöhänsyn och lokalsamhälle	8.2 Föroreningar och skyddsavstånd + 8.3 Hänsyn till människor och miljö	
Regel	C3.1.1 Områden där gödsel och växtskyddsmedel använts	8.2.1 Otillåtna gödsel- och växtskyddsmedel 8.2.2 Tillåtna gödsel- och växtskyddsmedel i lämplig mängd	
	C3.1.2 Områden med föroreningar	8.2.3 Föroreningar i det certifierade området 8.2.4 Cesiumhalt i mark 8.2.5 Skyddsavstånd från föroreningskällor	
	C3.1.3 Hänsyn till människor och miljö	8.3.1 Hänsyn till boende och markägare 8.3.2 Uthållig skörd 8.3.3 Rödlistade och hotade arter	
Avsnitt	C3.2 Anmälan och skörd	8.1 Anmälan och utredning + 8.4 Spårbarhet, dokumentation och socialt ansvar	
Regel	C3.2.1 Anmälan och utredning	8.1.1. Anmälan av område 8.1.2. Utredning	
	C3.2.2 Kartor	Del av 8.4.8 Information till plockarna	

	C3.2.3 Skörd och spårbarhet	Del av 8.1.2. Utredning 8.4.1 Spårbarhet 8.4.2 Dokumentation	Mycket av spårbarhet och dokumentation har flyttat till Allmänna regler A1.4 Spårbarhet och sårhållning
Avsnitt	C3.3 Socialt ansvar	8.4 Spårbarhet, dokumentation och socialt ansvar	
Regel	C3.3.1 Arbetskraft och friplockare	8.4.3 Inga friplockare	
	C3.3.2 Kostnad för mat	8.4.5 Plockares mat och logi	Logi kommer att hanteras i avsnitt Y2.3 Arbetsrätt i kapitlet Y2 Tillval: Arbetsvillkor